

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÜMİT BOYNER'İN

ARTEV YÖNETİM PLATFORMU

KAPSAMINDA DÜZENLENEN

“İŞLETMELERDE ARAŞTIRMA TEMELLİ

ENTELEKTÜEL VARLIK YÖNETİMİ”

SEMİNERİ KONUŞMASI

28 Kasım 2011

Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Araştırma ve teknoloji odaklı kuruluşların faaliyetlerini ekonomik değere dönüştürme süreçlerine destek vermek amacıyla oluşturulan ARTEV Platformu'nun düzenlediği ilk toplantıda sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duymaktayım. Bu değerli projenin hayata geçirilmesini sağlayan Sabancı, Koç, Özyeğin, Boğaziçi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'ni ve LES Türkiye'yi tebrik ediyor, proje finansmanı sağlayan İstanbul Kalkınma Ajansı'na şirketlerin 21. yüzyılda en kıymetli değerleri olan fikri varlıklarının ülkemizde de öne çıkartılabilmesi adına sağladıkları destek için kutluyorum. TUSIAD olarak, bu platformun başarılı sonuçlar üretmesi için her türlü doğrudan katılım ve katkılarımızı sunmak üzere ARTEV ile işbirliğine hazır olduğumuzu ifade etmek isterim.

Ekonomik büyüme ve rekabet gücünün artması, inovasyon, yeni bilgi yaratılması ve bu bilginin ticarileştirilmesiyle anlamlı hale geldi. Küresel ekonomi öyle bir hal aldı ki sermaye ve teknolojinin uluslararası dolaşımı işgücü dolaşımını geride bıraktı. Bu bağlamda, fikri haklar, günümüzde gerek gelişmiş ülkelerin ekonomisinin, gerekse uluslararası ticaretin en önemli varlıklarından birini oluşturmaktadır. Zira, dünya genelinde şirketler, pazar payı yaratmak ve karlılıklarını arttırmak için inovasyona ve markalaşmaya öncelik vermekte ve bu amaçla hem Ar-Ge faaliyetlerine hem de markalaşma ve marka yönetimine ciddi miktarda yatırım yapmaktadırlar. Bugünün küresel rekabet koşullarında artık ürünler değil, markalar ve patentler yarışmaktadır. Bu doğrultuda, fikri hakların sadece edinilmesi değil yönetilmesi de firmaların sürdürülebilirliği ve rekabet güçleri açısından kritik bir öneme ulaşmıştır.

Fikri haklar çoğu zaman uzman hukukçu, mühendis ve ARGE ile ilgili profesyonellerin ilgilendiği bir konu olarak kalıyor. Ancak 21. yüzyıl koşullarında Türk iş dünyası yöneticilerinin rekabet güçlerini artırabilmeleri ve başarılı iş sonuçlarını perçinleyebilmeleri için fikri mülkiyet haklarından nasıl yararlanacaklarını bilmeleri ve yönetimine dahil olmaları büyük önem taşımaktadır. Bunun için en iyi örnek şirketini fikri haklarını bizzat yöneten Steve Jobs!

Küresel ekonomik kriz, her alanı etkilediği gibi şirketlerin inovasyon faaliyetlerini de etkiledi. Gelirlerin düşmesi ve nakit akışının azalması ile finansmana ulaşım zorlaştı ve ekonomik belirsizlik arttı. Bu durum şirketlerin inovasyon stratejilerini yeniden gözden geçirmeye itti. 2008 yılında birçok ülke AR-GE harcamalarında kısıntıya gitti. Avrupa Patent Ofisine yapılan başvurularda 2002 yılından beri ilk düşüş yaşandı. Japonya ise tarihindeki en düşük başvuru sayısını yaşadı.

Rakamlara baktığımız zaman, Türkiye'de son 15 yılda fikri haklar alanında büyük ilerlemeler kaydedildiğini görüyoruz. Yerli ve yabancı patent ve marka başvuruları büyük bir hızla artıyor. Kamu kaynaklarından AR-GE ve inovasyon faaliyetlerine ayrılan pay da her geçen yıl genişliyor. Fakat sadece AR-GE yatırımlarına ilişkin teşviklerin arttırılması yeterli değildir; buna paralel olarak ülkemizde fikri haklar bilincinin de gelişmesi gerekmektedir. Örneğin ülkemizde bir milyon dolarlık bir AR-GE yatırımından 0,4 tane yerleşik patent başvurusu çıkıyor. Japonya'da bu rakam 2,4. Kore'de ise 3,3.

Yeni ekonominin en önemli yanı yeni teknolojileri içselleştirmesi, yayması ve uygulamasıdır. Yenilikçilik ve yeni teknolojilerin geliştirilmesi artık iş dünyasının öncelikli işlevi haline gelmiştir. Birçok sanayi kolunda fikri haklar ve özellikle de patentler yeni ürünlerin geliştirilmesinde ve ticarileştirilmesinde kritik öneme sahip. İşte bu noktada, fikri hak sisteminin önemi ortaya çıkmaktadır. Fikri mülkiyet hakları söz konusu yenilikçilik kapasitesinin oluşturulması, geliştirilmesi ve muhafaza edilebilmesi için en temel faktördür.

Bu sisteme sahip olan ülkelerdeki şirketler, yarışa rakiplerinden önce başlama ve rekabet güçlerini sürdürülebilirliğe şansına sahip olabilmektedirler.

TÜSİAD olarak önceliğimiz, şirketlerimizin değişen dünya düzenine en üst seviyede entegre olmaları ve rekabet edebilmeleridir. Bu doğrultuda, YOİKK Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Teknik Komitesi Eylem Planı kapsamında şirket ve kurumların fikri hakları şirket stratejisine entegre etmesi, fikri haklarını yönetmesi ve ticari hayatta aktif kullanılmasına yönelik öneriler geliştirmek amacıyla bir çalışma raporu hazırlamaktayız. Bu rapor ile yatırım ortamının iyileştirilmesi, Türk ekonomisinin güçlendirilmesi ve Türkiye'nin rekabetçiliğinin artırılması için sınai mülkiyet hakları alanındaki mevcut teşvik sistemlerinin gözden geçirilmesini ve yeni teşvik sistemlerinin gündeme gelmesini öneriyoruz. Önerilerimiz, şirketlere sınai mülkiyet hakları personeli istihdamı, sınai mülkiyet haklarına ilişkin alt yapı kurulması konusunda teşvik verilmesi ve sınai mülkiyet haklarının ticarileştirilmesi sonucunda elde edilen gelirler üzerindeki vergilerin kaldırılmasını içermektedir. Söz konusu önerilerin hayata geçirilmesinin fikri hakların işletmelerde kullanılmasının ve ticarileştirilmesinin özendirilmesi açısından son derece yararlı olacağına inanıyoruz.

Özellikle birleşme ve devralmaların gitgide arttığı, el değiştiren varlıkların aslında fikri haklar ile korunan bilginin ta kendisi olduğu bu dönemde, şirketler tarafında yaşanan zorluklardan en önemlisinin fikri varlıkların değerinin doğru belirlenmesi olduğunu görüyoruz. Fikri varlıkların değerinin tespit edilmesi, marka alım-satımları, lisans ve franchising anlaşmaları, şirket birleşme ve devralmaları, yeni ürün geliştirilmesi ve etkin kaynak dağılımı gibi alanlar başta olmak üzere şirketlerin yönetimini doğrudan etkilemektedir.

Fikri varlıkların değerlendirilmesinin ciddi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmasının ardından birçok değerlendirme metodu geliştirilmiştir. Önümüzdeki dönemde, bu kadar geniş bir alanda ihtiyaç duyduğumuz bu değerlemenin nasıl ve hangi yasal çerçevede gerçekleştiğini ulusal ve uluslararası perspektiften ortaya koymak amacı bir çalışma başlatmayı amaçlıyoruz. Burada altını çizmek istediğim bir husus var. O da değerlendirme yapılırken fikri varlıkların diğer maddi varlıklardan aslında hiçbir farkının olmadığıdır. Bir başka deyişle, bir işletme kendi başına herhangi bir ürününün üzerine nasıl bir fiyat biçiyorsa, fikri varlığının üzerine de aynı şekilde fiyatı belirleyebilmelidir. Biz bu çalışmamızla, şirketlere fikri varlıklarına değer biçebilmeleri için yol gösterecek bir kılavuz hazırlamayı amaçlıyoruz.

Fikri ve sınai mülkiyet hak sahipliğinin bu kadar önemli olduğu günümüzde kurulmuş olan Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu'na da ülkemizde bu konuda kısa, orta ve uzun vadeli stratejilerinin oluşturulmasında, ilgili kurumlar arasında koordinasyonu ve işbirliğini geliştirilmesinde çok önemli bir rol düşüyor. Bu doğrultuda, bu kurumun içerisinde fikri hak sahiplerinin de yer alarak katkıda bulunmalarının ülkemizde bu anlayışın gelişmesi açısından son derecede gerekli olduğunu düşünüyoruz. . Zira, fikri ve sınai mülkiyet haklarına yatırım yapan ve kullanan özel sektörün desteklenmesi ve dolayısıyla yeni teknolojiler geliştiren, verimlilik ve rekabet gücünü artıran ekonomik yapının oluşturulması açısından kritik öneme sahip olduğuna inanıyoruz.

Bu doğrultuda, ülkemizde fikri hakların geliştirilmesi için en önemli unsur, fikri hak mevzuatının varlığıdır. Sözlerime son verirken, ülkemizde fikri hakları düzenleyen yasal çerçeve hakkında da görüşlerimi paylaşmak isterim. Bildiğiniz gibi Anayasa Mahkemesi, Temmuz 2009'da aldığı karar ile 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin bir kısım cezai hükümlerinin iptal etmiş ve bu iptal kararının altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştü. Tanınan sürenin dolmasının ardından, yeni bir

düzenlemeye gidilmemesi nedeniyle binlerce marka davası düşmüştü. Halihazırda aynı sorun Patent ve Faydalı Modeller ile Endüstriyel Tasarımlar için doğdu ve Anayasa Mahkemesi yeni bir düzenleme yapılması için bu sefer bir yıllık bir süre tanıdı. 6 Haziran 2010 itibariyle bu tanınan süre doldu, yaklaşık 4000 dava düştü ve hukuki boşluk halen doldurulmadı. Bir başka deyişle, 6 Haziran 2010 tarihinden beri hukuki boşluk devam etmekte, binlerce dava bu boşluktan dolayı düşmektedir. Bu davaların düşmesi, doğrudan yabancı yatırımları çekmek için ülkelerin kıyasıya rekabet içinde oldukları bir dönemde yatırımcılara olumsuz bir sinyal de göndermektedir. Acil olarak ilgili tüm tarafların katılımı ile oluşturulacak bir fikri hak sistemine ihtiyacımız olduğunu bu vesileyle bir kez daha tekrarlamak istiyorum.

Entelektüel varlık yönetiminin etkinliğini artırarak Türkiye’de kurumların sürdürülebilir ekonomik kalkınma ortamında rekabet güçlerini artırmaları ve bu yolla bölgesel kalkınma için destekleyici bir referans noktası olmaları amacıyla yola çıktığımız bu seminerde bizlerle birlikte olduğunuz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.